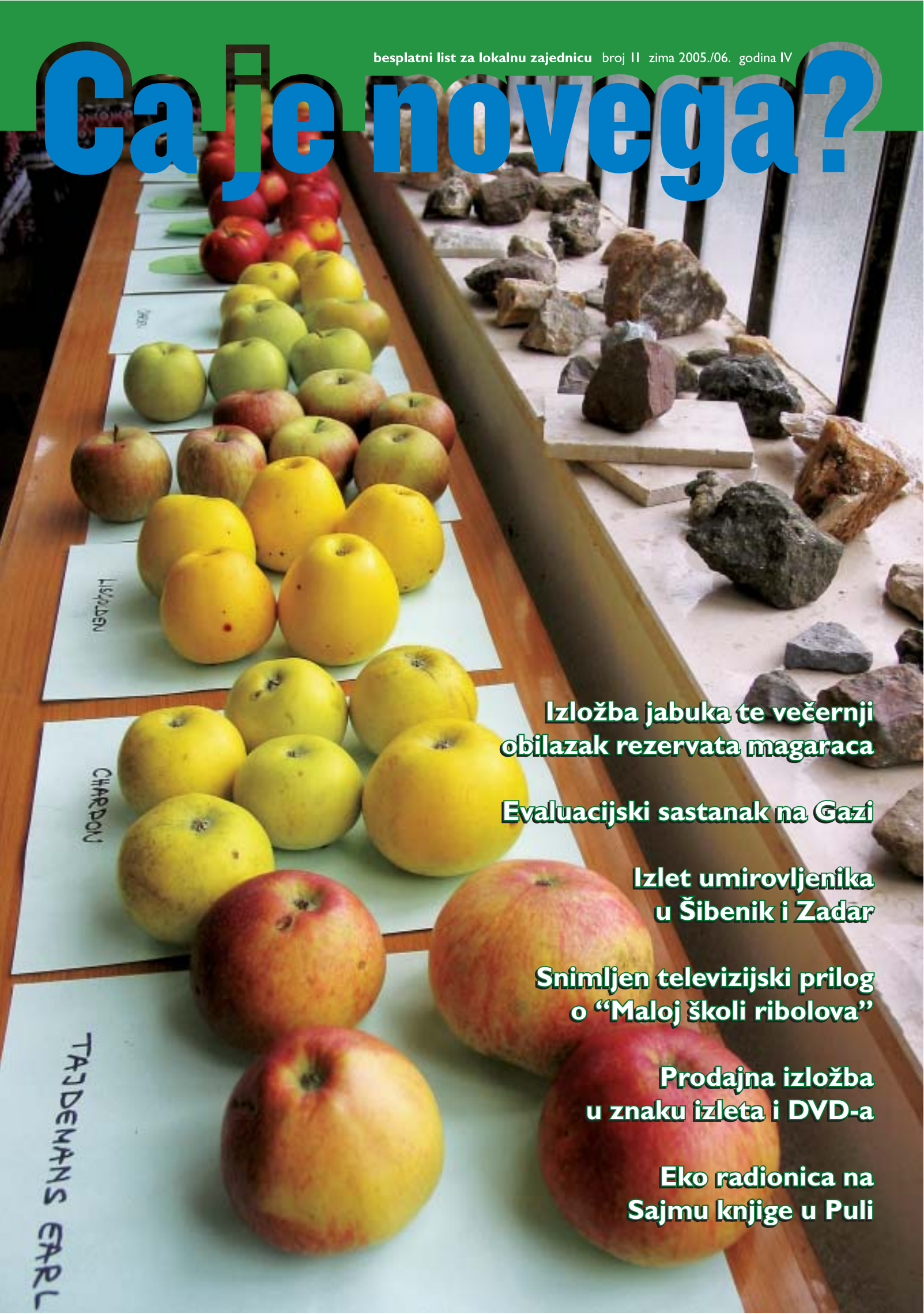

Ča je novega?

**Izložba jabuka te večernji
obilazak rezervata magaraca**

Evaluacijski sastanak na Gazi

**Izlet umirovljenika
u Šibenik i Zadar**

**Snimljen televizijski prilog
o "Maloj školi ribolova"**

**Prodajna izložba
u znaku izleta i DVD-a**

**Eko radionica na
Sajmu knjige u Puli**

Ca je novega?

EKO DOSTAVA DO VAŠIH VRATA

Polaznici "Male škole ribolova" i članovi Društva športova na moru Koromačno dostavljaju "Ca je novega?" od vrata do vrata lokalnoj zajednici oko Koromačna.

Dragi čitatelji,

eto, prošla je još jedna godina, a zakoračili smo u novu, puni želja i nadanja. Iskreno se nadamo da će Vas neki od tekstova iz ovog broja "Ca je novega?" nadahnuti na nove ideje u 2006. godini.

Prema Vašim željama, kako su neki od čitatelja na upitniku o čitanosti "Ca je novega?" napisali, u ovom smo broju investicijama u Holcimu Hrvatska posvetili pune dvije stranice. Nadalje, 14. siječnja objavili smo i ovogodišnji Natječaj za sponzorstvo i to na teme očuvanja okoliša, edukacije djece i povećanja kvalitete života lokalnih zajednica. Bilo bi nam drago kad bismo iz svih lokalnih zajednica u kojima radimo dobili projekte koji bi doprinijeli navedenim temama.

Nadalje, željeli bismo s Vama podijeliti i našu radost što je Holcim Hrvatska u prošloj godini dobio dva priznanja: Općina Bistra nam je dodijelila priznanje za uspjeh u radu i suradnji s lokalnom zajednicom, a Nacionalno vijeće za zaštitu na radu i Udruga za unapređivanje zaštite na radu dodijelili su nam priznanje za doprinos u stvaranju zdravog radnog mjesta. U usporedbi s projektima zaštite na radu drugih tvrtki kojima je dodijeljeno priznanje, zaštita od buke u našoj tvornici cementa nije ograničena na zaštitu od buke samo na radnom mjestu, nego se proteže na smanjenje imisije buke u lokalnoj zajednici Koromačna. Na taj način, a u skladu s našim težnjama prema održivom razvoju, pridonijeli smo poboljšanju kvalitete života lokalne zajednice u kojoj radimo.

Eto, nadamo se da smo Vam pripremili dovoljno zanimljivosti da nas nastavite čitati od prve do posljednje stranice. I tako, stranicu po stranicu, do sljedećeg broja: uživajte u zimi, tko ima prilike i u snježnim radostima, i – naravno, čitajte "Ca je novega?".

Vaš Holcim
Julija Škoro

s a d r Ź a j

Razgovor

Jedna od 300 najmoćnijih žena Hrvatske **3**

Holcim

Pet projekata za 2006. godinu **4**

Holcim

Oglas za sponzorstvo **6**

Holcim

Svečana sjednica Općine Bistra **7**

Reportaža

I oni su koristili "tavele", jušto ka i mi... **8**

Naše mjesto

Bijela brada, puna vreća – to je Djed Mraz! **10**

Naše mjesto

Prodajna izložba u znaku izleta i DVD-a **12**

Reportaža

Nezaboravna fešta na Skitači **14**

Projekti

Snimljen televizijski prilog o "Maloj školi ribolova" **15**

Projekti

Evaluacijski sastanak na Gazi **16**

Reportaža

Sa(n)jam knjige u Puli **18**

Općina Raša

Aktualnosti **21**

Reportaža

Većernji obilazak rezervata magaraca **22**

Labinjanske besedi i receti

Vetar **24**
Blatni fuži **24**

Ca je novega?

tromjesečne novine za
lokalnu zajednicu

Nakladnik:

Holcim (Hrvatska) d.o.o.

Koromačno bb
52222 Koromačno

Glavna urednica:

Julija Škoro

Uređuje:

Moreno Bartolić

tel: 052 876 900

fax: 052 876 240

e-mail:

odrzivi-razvoj-hrv@holcim.com

www.holcim.hr

Grafička priprema:

Borovac i Bence d.o.o.

Ova je publikacija
tiskana na recikliranom
papiru.

Ca je novega? pripremamo za Vas – javite nam
o čemu biste željeli čitati!

Denis Zupičić, financijska direktorica Holcima Hrvatska našla se na 37. mjestu u kategoriji članica Uprava

Jedna od 300 najmoćnijih žena Hrvatske

Prema listi 300 najmoćnijih žena hrvatskog biznisa, koju su pripremili Poslovni tjednik Lider i Zavod za poslovna istraživanja, Denis Zupičić, financijska direktorica Holcima Hrvatska našla se na 37. mjestu u kategoriji članica Uprava. To nam je bio povod za razgovor.

▶ I ja sam bila iznenađena, ali bila bih neskromna kad ne bih priznala da mi to imponira. Vjerujem da je to potvrda rezultata mog rada i poslovnog uspjeha ostvarenog uz pomoć odličnih ljudi s kojima radim i s kojima sam okružena. Pored toga sigurna sam da je na tu moju poziciju itekako utjecala i reputacija Holcima u nacionalnim ali i globalnim razmjerima.

Domaćom poslovnom scenom još uvijek uvjerljivo vladaju muškarci. Kako vi vidite poziciju poslovne žene?

▶ Žene u poslu sve više dolaze do izražaja i dokazuju da mogu biti potpuno ravnopravne te jednako uspješne u poslu. Još jedino postoji podijeljenost kod tehničkih zvanja, primjerice inženjera, gdje se na žene još uvijek gleda s nepovjerenjem, ali jasno je vidljiva tendencija da žene i u tom području preuzimaju vrlo odgovorne funkcije. Ja osobno u svom okruženju i u svom radu ne osjećam nikakvu razliku između žena i muškaraca. Mislim da se poslovna pozicija prije

svega gradi na struci, znanju, motiviranosti, sposobnosti komuniciranja i uvažavanja kolega i tima s kojim se radi.

Karijera ili obitelj? Dvojba je koja muči sve više poslovnih žena.

▶ Po svojoj prirodi žena je ta koja ima potrebu držati familiju na okupu i teži k tome da s njome provede što više vremena. Ne mogu reći za sebe da znam pravu "formulu" kako izbalansirati posao i familiju, ali mogu reći da se ovakvim poslom ne bih mogla baviti da nemam veliku podršku svoje obitelji. Ako iza svakog uspješnog muškarca stoji uspješna žena, onda iza mene stoji cijela moja obitelj.

Čime se bavite u slobodno vrijeme, ako ga imate?

▶ Nastojim se posveti svojoj obitelji tako da se okupimo i pronađemo neku zajedničku aktivnost koja nam svima odgovara. Ljeti idemo svi zajedno na krstarenje, otisnemo se i zajedno s društvom provedemo 10 dana na moru ploveći oko naših otoka. Nije nam važno kuda idemo već da budemo zajedno. Isto to važi i kad zimi idemo na skijanje.

Imate li nekakav savjet mladim poslovnim ženama koje su tek krenule na taj put?

▶ Tko god je spreman uložiti napor u posao i ima određenih ambicija, te poslovnog znanja kako da ih provede u djelo, on/ona će ih i ostvariti. Treba samo biti strpljiv. Kvaliteta i korektnost u poslu kad-tad će dati rezultate.

Ako iza svakog uspješnog muškarca stoji uspješna žena, onda iza mene stoji cijela moja obitelj.

Počinje pakiranje cementa u vreće od 25 kilograma

Pet projekata za 2006. godinu

Igor Santro

U 2006. godini bit će dovršeno pet projekata ukupne vrijednosti 37 milijuna kuna.

Sukladno zajedničkoj želji, kako čitatelja tako i uredništva "Ca je novega" da Vas povremeno obavještavamo o važnijim i većim promjenama i investicijama u Holcimu Hrvatska razgovarali smo s Igorom Santrom, voditeljem Odjela razvoja u Holcimu

U 2006. godini biti će dovršeno pet projekata ukupne vrijednosti 37 milijuna kuna. Zanimljivo je da će četiri od njih biti gotova već prije proljeća.

Majstor® cement od 25 kilograma

Svim domaćinstvima koji vole sami raditi oko kuće sigurno će biti zanimljivo da će od ožujka ove godine moći kupiti Holcim Majstor® cement u vrećama od 25 kg. Naime, standardno je pakiranje do sad bilo u vrećama od 50 kg, koje ćemo i dalje zadržati i kod Majstor® i kod Ekspert® cementa. A svima koji si žele olakšati, na raspolaganju će za zidanje, žbukanje i betoniranje biti Holcim Majstor® cement u vrećama od 25 kg.

– Mogli smo sadašnji stroj za pakiranje koji pakira samo vreće od 50 kg preurediti da pakira i vreće od 25 kg, ali u tom slučaju bi mu kapacitet s osam mjesta za punjenje bio premali, pa smo kupili novi stroj s dvanaest mjesta za punjenje, objasnio je Santro.

Novi stroj će pratiti kontrolna vaga koja će automatski korigirati odvage u slučaju da odstupaju od predviđene težine. S radovima se započelo još u lipnju 2005., a prve 25-kilogramske vreće Holcim Majstor® cementa očekuju se krajem veljače. Investicija je vrijedna 14,25 milijuna kuna.

Plast peći i cijevi za izlaz plinova

U siječnju peć odlazi u remont što je prilika za zamjenu dijela plašta peći i cijevi ulaza plina. Izlaz plinova rješavat će se u više etapa, odnosno tijekom više godina, a u prvoj etapi zamijenit će se dio cijevi ciklona – centrifugalnih odvajča prašine od zraka. Iznos investicije: 3,5 milijuna kuna.

Reci n
reći ć

Nova trafostanica

O dotrajalosti opreme postojeće trafostanice koja 35 kV napon pretvara u 6 kV počelo se razmišljati davno. Dalekovod je rekonstruiran 2003. godine, nakon čega smo započeli razmišljati o mogućnostima i s planiranjem nove investicije. Tako će krajem siječnja proraditi nova trafostanica koja će potrebnih 6 kV dobivati iz napona od 110 kV što znači povoljniju cijenu struje uz manje prekida.

– Transformator je domaće, Konačarove proizvodnje. Vrlo je kompaktan i izgleda minijturno u usporedbi sa starim tipovima, priča Igor o ovom zahvatu vrijednom ukupno 11,25 milijuna kuna.

Mogućnost 24-satne otpreme

Zasigurno najzanimljivija novost na tržištu bit će mogućnost 24-satne otpreme. Holcimovi će kupci, kao na bankomatu, uz pomoć novog sustava cement moći preuzeti u bilo kojem trenutku 24 sata na dan.

Da bi to bilo moguće ostvariti, bilo je potrebno uvesti kartični, odnosno elektronski sistem kontrole svih vrsta ulazaka i izlazaka iz tvornice, kako robe, tako i osoba.

– Najkorisnije će biti što ćemo moći obaviti još jedno kontrolno vaganje isporuke cementa, odnosno dopreme reprometerijala. Isti sustav i vage uvest će se na terminalima u Jastrebarskom i Zadru. Radove planiramo dovršiti do kraja veljače, a investicija je vrijedna 4,1 milijuna kuna.

mi što gradiš,
u ti koji cement trebaš!

Prvog dana 2006. godine starta novi kompjuterski sustav

S nastupom nove godine u Holcimu se počinje raditi na novom kompjuterskom sustavu. Dosadašnji SAP sustav, kroz koji se pratilo cjelokupno poslovanje od nabavke materijala, proizvodnje, otpreme do ispostavljanja računa, zamijenjen je novim. Naime, da bi se pojednostavio rad i da bi se podaci između raznih Holcimovih tvrtki mogli uspoređivati, sve će Holcimove tvrtke u regiji od Europe, Afrike do Srednjeg Istoka prijeći na isti kompjuterski sustav. Na radionice što su se održavale uglavnom u Madridu putovalo je dvadeset djelatnika koji će stečeno znanje prenijeti na sve preostale koji se služe računalima.

Sustav za prikupljanje i pročišćavanje oborinskih voda

Izgrađen je i sustav za prikupljanje i pročišćavanje oborinskih voda sa platoa luke ukupne dužine oko 220 metara. Sustav se sastoji od sabirnog kanala uz rub rive sa pjeskolozima te od filterskog paketa za odmašćivanje vode. Tretirana i pročišćena oborinska voda se nakon toga podmorskim ispustom ispušta u more. Investicija je vrijedna oko 1 milijun kuna.

Nova oprema za laboratorij

Do kraja ožujka trebao bi proraditi obnovljeni laboratorij. Nova AFR ("Alternative Fuel and Row") oprema omogućit će analizu alternativnih goriva i sirovina. Također ugrađuje se nova Polab stanica za automatsko uzimanje uzoraka i transport zračnom poštom u laboratorij gdje će XRD uređajem određivati udio slobodnog vapna u klinkeru što će omogućiti bolju kontrolu procesa. Stanica bi trebala proraditi do početka lipnja. Sveukupno će biti investirano 4,1 milijun kuna.

Gradimo temelje za buduće generacije

Mi u Holcimu motivirani smo da sudjelujemo u procesu održivog razvoja. Zbog toga svakodnevno donosimo poslovne odluke koje stvaraju bitne razlike u kvaliteti života u zajednicama u kojima radimo i živimo.

Zato i ove godine pozivamo neprofitne organizacije, udruge i škole da nam pošalju svoje idejne projekte na temu:

- očuvanja okoliša
- edukacije djece i
- povećanja kvalitete života u lokalnim zajednicama.

Dodatne informacije o natječaju za sponzorstvo i predložak za prijavu možete pronaći na: www.holcim.hr ili na 098 33 41 33 (g. Moreno Bartolić).

Holcim (Hrvatska) d.o.o.
odrzivi-razvoj-hrv@holcim.com
www.holcim.hr

Bištra ■ Jasterbarsko ■ Karlovac ■ Klana ■ Koromačno ■ Kukuljanovo ■ Lučko ■ Zabok ■ Zadar ■ Zagreb

Holcimu nagrada za uspjeh u radu i suradnju s lokalnom zajednicom

Svečana sjednica Općine Bistra

“U proteklih deset godina u Bistru je uloženo više nego ikad.”

Na dan Svetog Nikole u vatrogasnom domu DVD-a Bistra održana je svečana sjednica Općinskog vijeća i Općinskog poglavarstva općine Bistra. Ovime je ujedno obilježen Dan općine i deseta godišnjica postojanja općine Bistra, a dodijeljene su plakete i medalje općine poduzećima, udrugama i pojedincima zaslužnim za razvoj mjesta. Jedan od laureata bila je i tvrtka Holcim čija je betonara u Bistri nagrađena za uspješnost u radu i odličnu suradnju sa svim sektorima lokalne zajednice.

Među brojnim okupljenima nalazili su se ugledni saborski zastupnici na čelu s počasnim građaninom Bistre Ivanom Jarnjakom, predstavnici ministarstava gospodarstva i kulture, uglednih poduzeća, predstavnici Županije te susjednih općina i gradova. Posebni gosti Bistrana bili su izaslanici prijateljske općine iz susjedne Italije – Arnara. Na početku službenog dijela programa, svečanost je uveličao zbor umirovljenika otpjevavši hrvatsku himnu i dvije narodne pjesme.

Zahvaljujući vrijednom i upornom radu ljudi izabranih da vode općinu, o njoj vode brigu i predstavljaju je, Bistra je dobila svoj osobiti identitet, postala je privlačna destinacija putnika namjernika i izletnika, a nisu rijetki oni koji su u ovom mjestu pod Sljemenom našli svoje mjesto za obiteljsko gnijezdo.

Načelnik Općine Krešimir Gulić kazao je: “U proteklih deset godina u Bistru je uloženo više nego ikad. Rezultat je to dobre politike općinskog vijeća i poglavarstva. Zahvaljujem svima

koji su doprinijeli razvoju mjesta, posebice predstavnicima Vlade, ministrima, Županiji, poduzetnicima i udrugama građana.”

Naglašeno je da je najviše učinjeno na komunalnoj infrastrukturi, uvođenju plinske mreže, asfaltiranju, elektrifikaciji, i vodovodu, a uređeni su groblje i zgrada vrtića. Bistru u budućnosti čekaju novi izazovi: proširenje vrtića i groblja, izgradnja izlaza s autoceste, novi općinski centar, kanalizacija, osnivanje komunalnog poduzeća te otvaranje knjižnice.

Okupljenima su se obratili dogradonačelnik Zapešića Željko Turk, izrazivši oduševljenje napretkom Zapešiću susjedne općine Bistra u proteklih deset godina, te zastupnik Jarnjak koji je prenio pozdrave premijera Ive Sanadera, naglasivši da je premijeru prošlogodišnji obilazak Bistre ostao u lijepom sjećanju.

Tradicionalni izlet Holcimovih umirovljenika u Šibenik i Zadar

I oni su koristili “tavele”, jušto ka i mi...

“Sve su Slovenke, jodli, jodli, li, kao manekenke, jodli, jodli, li. . .” niže se koloplet egzotičnih pjesama koje imamo prigodu slušati u ovim iznimnim, izletničkim prilikama u kojima samozatajni šofer autobusa, cijelim putem “podize atmosferu” njemu omiljenom kazetom.

Nakon Beča, Venecije, Krapinskih toplica, desetkovana jesenjim virusima i prehladama, mala ali vitalna grupa Holcimovih umirovljenika ponovno je na izletu. Ovog puta krajnji cilj našega putovanja dva su prelijepa dalmatinska grada Šibenik i Zadar.

I evo nas već na Jadranskoj magistrali. Prolazimo pored Bakra. Čuvenu panoramu koksare i dominirajućeg dimnjaka narušava tek bager kojega je netko “vinuo pod oblake” na vrh ogromnog dimnjaka. Bager polako “gricka” i smanjuje dimnjak. Za koji mjesec i nakaradni dimnjak zauvijek će se “istopiti”. Ostati će nova, ljepša vizura malog primorskog gradića.

A već u Senju opraštamo se s ostrim okukama i nepreglednim zavojima i skrećemo prema novoj autocesti Zagreb-Split.

„Bura se rađa u Senju, ženi u Rijeci, a umire u Trstu“ educira nas naša mlada turistička vodičkinja. Ali od čuvene bure, danas nema ni daška vjetrova. Vrijeme je maglovito, kišno. Tamne siluete otoka samo se naziru na olovnom moru.

Penjemo se Josefinskom cestom uz šumovite vrleti prema Vratniku (700 metara nadmorske visine) s kojega se širi, danas zaklonjen maglom, prekrasan pogled na otoke Krk, Rab, Cres, Prvić, Sv. Grgur, Goli otok . . .

Polako se otvaraju i “Holcimovi lunch paketi”. Sendviči s pršutom ili pohanim purećim šniclama, što prvo zagristi?

Nova auto-cesta prolazi nepreglednim gospićkim platoom. Ogromna pustopoljina hrđavo-crvene paprati poput mjesečeva pejzaža šire se

dubinom horizonta. Nijemo promatramo neobičan prizor – kilometre divlje, nenarušene prirode koja zrači nevjerojatnom snagom i sugestivnošću. A nakon tunela Sveti Rok priroda ponovno dobiva mediteransku formu – razgoljeni, primorski pejzaž i u daljini more. Stižemo u Šibenik.

Šibenska katedrala napravljena je sva od kamena. Ona je remek djelo Juraja Dalmatinca – afirmativnim tonom upoznaje nas sa Šibenikom i općenito Dalmacijom, najljepšim krajem na svijetu, nova turistička vodičkinja, naravno Dalmatinka. Spomenimo tu u novije vrijeme i druge poznate šibenčane, Gorana Višnjicia, Dražena Petrovića, Maksima Mrvicu, sve su to naši dragi Šibenčani!

– nastavlja kratki razgled gradom naša vodičkinja. I oni su koristili “tavele”, jušto ka i mi – u tišini katedrale, diskretno, više za sebe, komentira ogromne kamene blokove na olucima svoda šibenske katedrale gospodin Lučano. Nijemo izvijamo vratove prema ogromnom kamenom zdanju i velikoj kupoli koja je za vrijeme Domovinskog rata bila srušena, pa ponovno obnovljena.

Službeni dio obilaska Šibenika završava na šibenskoj tvrđavi s koje se širi prekrasan pogled na jedinstveni šibenski zaljev okružen sa svih strana kopnom i otocima. Spuštajući se s vidikovca niz strme uličice razmilili smo se gradom kao rakova djeca.

Riko, Mišo i Zvonko zasjeli su ispred autobusne stanice i u zasluženom predahu ispijaju male pive. Ne remeteći njihovu zadubljenost trenutnim poslom krećemo prema gradskome parku. A kad tamo u parku tri sestre, sve tri nekadašnje Holcimove radnice: Lidija, Eda i Milka Ana. I sve tri ližu sladolede.

Sve je suuper! – smije se najstarija sestra Lidija.

Sladoled je odličan!, dodaje najmlađa Milka Ana.

Nakon Šibenika, sada smo u Biogradu na moru, u hotelu s tri zvijezdice. Tu nas čeka topla večera, živa glazba i prostrane spavaće sobe. A već ujutro nakon doručka krećemo prema Zadru.

Vrijeme nam ujutro nije nikako naklonjeno. Prognozirano “razbijanje naoblake” nikako da krene. Zaklonjeni kišobranima bezvoljno promatramo crkvu svetog Donata, odrađujemo šetnju velikom zadarskom rivom, posjećujemo novu turističku atrakciju grada – “morske orgulje” čije tople, duboke tonove proizvode valovi.

A nakon obilnog ručka u restoranu “Stipe” muški se dio izletnika već nervozno meškolji izračunavajući koliko nam, zapravo, treba vremena do povratka u Labin.

I ponovno smo na putu. Autobus rjeđe staje. Jurimo kroz noć, mislim uz male ekrane i presudnu utakmicu sa Šveđanima za ulazak na Svjetsko prvenstvo u nogometu.

Da li ćemo stići na vrijeme kući, da li će naši pobijediti?!

Nijemo izvijamo vratove prema ogromnom kamenom zdanju i velikoj kupoli koja je za vrijeme Domovinskog rata bila srušena, pa ponovno obnovljena.

I ove je godine Holcim za djecu svojih radnika i za svu djecu lokalne zajednice oko Koromačna doveo Djeda Mraza!

Bijela brada, puna vreća – to je Djed Mraz!

*Planina poklona na
podu dovoljno je govorila
– Djed je na putu!*

I ove je godine u Koromačno stigao najpoznatiji djedica na svijetu. Vrata dvorane u koju se te večeri trebao kroz dimnjak spustiti Djed Mraz, stalno su se otvarala. Planina poklona na podu dovoljno je govorila – Djed je na putu! Radoznala, kakva već djeca jesu, počela su njuškati oko vreća s plavim i crvenim mašnjama.

Ali, prije darova u vrećama – dar na pozornici! Uvijek rado viđeni Crvenkapica, Vuk, Lovac i Bakica izlaze uz opće oduševljenje najmlađih, kojima je ta priča još “friška”, ali i onih starijih koje sve vraća u vrijeme kad su i oni još vjerovali u Djeda Mraza. Publika je s Crvenkapicom prošetala šumom, sreća zločestog Vuka, bila svjedokom njegovog obilatog ručka, te je na kraju pomogla lovcu da pronađe Vuka!

“U ormaru je! Vuk ti je u ormaru! Pazi!”, ponesli su se klinci. Lov na strašnog Vuka, koji je pojeo Bakicu i Crvenkapicu, ipak je bio previše za dvoje najmlađih koji su briznuli u plač. No, kako je poslije otkrio malo stariji Mateo, Vuk i nije bio tako strašan, štoviše, bio je najbolji!

I, kako to uvijek biva u bajkama, Vuku je sve oprošteno, ipak je on zaštićena životinja, pa su zajedno na kraju još jedanput publiku počastili zaraznom pjesmicom koja se mnogima poslije

Crvenkapica i Vuk

vrtila u glavi.

Glasni pljesak zadržao je veselu družinu još malo na pozornici. Naime, Lovac je odlučio djeci prodati – lovačku priču. “Djed Mraz ipak ne može doći jer na Učki nema snijega!” Nakon kratkog negodovanja, isprobana je nova taktika – “hajdemo svi zajedno zvati Djedicu!” Upalilo je! Nakon što se iz svih dječjih grla orilo: “Djed

Mraz, Djed Mraz, Djed Mraz!!!!", izvirila je bijela brada.

Najmlađi iz zadnjih redova hitro su se digli na noge i napinjali na prste. "Da li ste bili dobri? Da li ste slušali mamu i tatu? Prali ste zube? Učili ste dobro u školi?", pitao je Mraz. "DAAAAA!!!!".

Sad je bio red na klincima da Djedu požele dobrodošlicu. Učinili su to najhrabriji, Aurora, Ka-

par trenutaka lice joj se ozarilo: "Vidi!! To je ona beba šta kaka i sveee!!"

Napokon i jedan dečko, ali on čvrsto drži vreću zatvorenom kako mu netko slučajno ne bi "maznuo" poklone. "Ne znam šta sam dobio. Otvorit ću je tek kad dođem doma". Da je na mjestu svog sina, mama ne bi ni sekunde dvojila – svi bi pokloni bili bez omota. "Tužna sam jer ja nisam ništa dobila!", dodaje mama uz smijeh.

Mala Petra se stisnula uz mamu i riječi je zatvorila u vreću s darovima. Otvorit će sve kad dođe doma. Njen tata hvali ovu akciju umjesto nje, te dodaje kako su darovi više nego bogati.

Crnokosog Nikolu ulovili smo s glavom u vreći. "Tražim auto na daljinski! To bi htio dobiti!" Njegova mama Marija samo u smijehu vrti glavom: "Baš je skroman!", kaže, dodajući kako ova akcija donosi smijeh na dječja lica već godina-ma.

Tek kad mu je posljednje dijete šapnulo svoju želju za novi susret, te mu, s figom u džepu, reklo da će biti dobro, djedica je obećao da će kroz dimnjak skliznuti i druge godine, noseći velike vreće i velike osmjehe!

"Ne znam šta sam dobio. Otvorit ću je tek kad dođem doma"

tarina i odvažni dečko Kristijan, otpjevavši "Paljiljice padajte". Napokon, vrijeme je za otvaranje poklona! U Djedovo krilo prvi sjedaju oni najmlađi. Marijana je još mala i zasigurno ne zna što bi poželjela, uz to se i boji Djedove brade, pa je zaplakala. Smirit će je darovana joj brza crvena jurilica na tri kotača i ogromna vreća poklona!

Lelys i Klaudia još nisu došle na red, ali one već znaju što žele. "Mislim da ću dobit Barbie!", kaže Lelys, a ni Klaudia ne odstupi: "Da, i ja bi htjela Barbie"! Iako su priznale da doma već imaju par novih modela ovih popularnih lutaka, a Klaudia čak i cijelu torbu (!), zaželjale su da iz vreće izviri još jedna "plavuša". Stolicu do smjestila se još jedna cura u rozom, Aurora, koja tek otvara vreću. Što misli, što je unutra? Ne zna. Za

Božićni ukrasi izrađeni od materijala doniranog prvog dana škole

Prodajna izložba u znaku izleta i DVD-a

Štand OŠ Matije Vlačića bio je na samom ulazu u samoposlugu, tako da su ga Labinjani, htjeli ne htjeli, morali "pošpijati".

Labinske je škole, mogli bismo zaključiti, zahvatio trend osuvremenjivanja. Većina novca, prikupljenog na prodajnoj izložbi dječjih radova 11. prosinca u opskrbnom centru, utrošit će se na DVD uređaje, digitalne aparate, razna školska pomagala i izlete. Riječ je o izložbi radova izrađenih s materijalom kojeg je Holcim donirao svakoj školi povodom prvog dana nastave.

U OŠ "Ivo Lola Ribar" iz Labina, zajedno s područnim odjeljenjem na Vinežu radilo se oko mjesec dana. Sredstva koja ćemo prikupiti namijenjena su kupnji digitalnog fotoaparata i DVD-a, rekla nam je nastavnica Flavija Verbanac Mijatović. Potvrdio nam je to i ravnatelj Miro Alilović, dodavši da su već prethodno održali dvije slične izložbe. Na Vinežu je povodom Sv. Nikole sakupljeno 2700 kuna, dok su na štandu ispod Volte na tržnici niži razredi matične škole prikupili 1200 kuna. Tome će se pribrojiti još 200 kuna sakupljeno 11. prosinca. OŠ Matije Vlačića, zaradila je oko 400 kuna. S obzirom na materijale, ideje i prigodu, kao i vrstu posla nije to bilo moguće odraditi za vrijeme nastavnog procesa. Radili smo najviše ukrase za novogodišnju jelku i nakit, među ostalim i na likovnoj radionici. Sve zajedno angažirali smo tridesetak učenika, ispričala nam je uvijek dobro raspoložena prof. Narcisa Adalgisa Škopac, pohvalivši

Samantu Hamzić, učenicu sedmog razreda koja je na štandu prodavala ukrase. Štand OŠ Matije Vlačića bio je na samom ulazu u samoposlugu, tako da su ga Labinjani, htjeli ne htjeli, morali "pošpijati". Izložbom je zadovoljna i ravnateljica Centra Liče Faraguna Tanja Verbanac, koja je prikupila oko tisuću kuna. Nije lako raditi s djecom s posebnim potrebama, a posebno je teško uhvatiti vrijeme kad su raspoložena za rad, jer moraju osjetiti da će radom ostvariti i neke svoje ciljeve, kaže ona. OŠ "Ivan Goran Kovačić" iz Čepića sakupila je 150 kuna, a specijalizirala se za naušnice, ogrlice i narukvice. Radili smo u sklopu likovne radionice, a sudjevalo je pedesetak učenika, pod vodstvom Davorke Vadanjel. Mala škola, ali puno se radi. Škola je kao obitelj, nema pritisaka, kaže nastavnica Sanja Matanović. Ksenija Knapić, učiteljica OŠ "Vitomir Širola Pajo" priča nam da su "siromašni", što se tiče tehnike, pa se nada da će novca biti bar za DVD player. Lijepo je što smo koristili i drvo i zelenilo, koje su djeca našla oko kuće. Ravnateljica Klara Švraka ističe da su ra-

dovi unikati, te da je 850 sakupljenih kuna zasluženno. Rašanke su se, kao i prošle godine, i ovoga puta dobro pokazale, izrađivši ne samo nakit i standarde ukrase, već i prave figure jaslica, ukrase za bor i prave pravcane pepeljare u obliku mjeseca. Radili smo puno ukrasa od gipsa. Najdraže su nam jaslice, koje smo čak šest sati bojali, kaže Jelena Gregov, učenica OŠ "Ivana Batelića" iz Raše. Za njihov odjel u Koromačnu možemo reći da je iznimno aktivan – cijela je

Iznenadjenje prodajne izložbe bio je Šajeta, koji je ovoga puta doveo i svog psa Gandija. Čestitke su se izrađivale i u Radionici za djecu s posebnim potrebama Zdravog grada. S petero polaznika, posla su se krajem studenog prihvatile odgajateljice Ines Sutil i Zdenka Baričić. Iako u nedjelju, 11. prosinca nisu mogle sudjelovati na izložbi, jer su toga dana bili na zimovanju na Bjelolasci, dva dana ranije ipak su došli do "Jedinstva". – Oko dvjesto čestitki smo prodali tvrtkama, a u slobodnoj prodaji ćemo vjerojatno još više. Radili su ih Monika Miletić, Jasna Nadarević, Dalibor Davidović, Mia Antić i Željko Tomac, ispričala nam je Ines Sutil. Prikupljena sredstva, veli Sutil, služit će im za daljnji rad, nabavku materijala, izlete i plaćanje ulaznica.

Rašanke su se, kao i prošle godine, i ovoga puta dobro pokazale, izrađivši ne samo nakit i standarde ukrase, već i prave figure jaslica, ukrase za bor i prave pravcane pepeljare u obliku mjeseca.

škola u Koromačnu došla na izložbu. Nećemo sad o tome da ima čak pet učenika, već ćemo nastavnicu Almu Poljak pitati za utiske. Prodali smo gotovo pola radova, i prikupili tristo kuna. Mi ćemo i ovoga puta novac utrošiti na izlet po Istri. Djeca su još mala pa moraju upoznati zavičaj, ističe Alma. Do kraja izložbe, škola u Koromačnu prikupila je još četiristo kuna.

Caritas župe Sv. Lovreč Labinski organizirao izlet za štíćenike raškoga Doma za starije i nemoćne

Nezaboravna fešta na Skitači

U pro hladno listopadsko jutro nije mogao izostati vitaminski čaj, kao ni domaći kolači koje su pripremile bolje i nježnije polovice skupine volontera.

Te se sunčane subote na Skitači pjevalo, sviralo i plesalo. Bila je to nezaboravna fešta za jedanaestero štíćenika raškoga Doma za starije i nemoćne osobe. Upravo je za njih Caritas župe Sv. Lovreč Labinski organizirao izlet u ovu "planinarsku meku" Labinštine. Zabava je započela u jutarnjim satima, čim su izletnici, u pratnji glavne sestre iz raške ustanove Mire Matanić i kuharice Snježane Vidmar, stigli na svoje odredište. Tu su im dobrodošlicu poželjeli volonteri spomenute humanitarne udruge Irene Dobrić, Lorena Radonić, Novela Višković, Paolo Diminić i Doro Višković, na čelu s predsjednicom Đurđom Prskalo. Razdraganoj skupini pridružio se i velečasni David Klarić, župnik Sv. Lovreča. U pro hladno listopadsko jutro nije mogao izostati vitaminski čaj, kao ni domaći kolači koje su pripremile bolje i nježnije polovice

skupine volontera. Slatka zakuska bila je manjoj grupi štíćenika i njihovoj gošći i sugrađanki Ani dovoljan poticaj da krenu u osvajanje najviše točke na Skitači, vrha Orlića. Pratili su ih sestra Mira i kuharica Snježana. Put od Planinarske kuće do Orlića savladali su brzo: željeli su što prije stići na vrh kako bi čim više uživali u pogledu na Kvarnerski zaljev i talijansku Veneciju. Razočarani, naravno, nije bilo. U međuvremenu je većina razgledavala mjesno groblje, fotografirala se kraj povijesnih spomenika, divila se staroj lampioni. Štíćenici su potom razgledali i unutraš-

nost crkvice Sv. Lucije, gdje je prije ručka održana sveta misa. Slavili su je velečasni Klarić i don Vinko Puljić. Energiju koju su utrošili na ples i pjesmu, štíćenici su nadoknadili okrepljujućim ručkom koji im je poslužen u Planinarskoj kući PD "Skitači". Prije povratka u Rašu, još malo pjesme i plesa, uz pratnju na usnoj harmonici i gitari. Neumorni svirači bili su Tomo i don Vinko. Izletnici su se potom nevoljko zaputiti prema autobusu i krenuli za Rašu. Većina ih je, opijena svježim i čistim zrakom, već na putu utočila u san.

I ribe su pred filmskim kamerama “surađivale”

Snimljen televizijski prilog o “Maloj školi ribolova”

Poduzeće Medvid iz Pule je 13. listopada snimilo petominutnu emisiju o Projektu Mala škola ribolova koju u suradnji s Holcimom provodi Društvo športova na moru (DŠM) Koromačno. Prilog je već prikazan na Nezavisnoj istarskoj televiziji i nizu takvih lokalnih televizija diljem Hrvatske s kojima se razmjenjuje program. Kroz teoretski i praktičan rad polaznici škole upoznaju se s alatima i tehnikama ribolova. Posebnu pažnju posvećuje se zaštiti čovjekove okoline, zaštiti ribljeg fonda te edukaciji u pravom sportskom duhu. Mladi se upoznaju s morem i sa svim njegovim čarima i čudima, sa svijetom riba, sa snagom vjetrova i valova te tajnama natjecanja.

“Raduje me ozbiljnost i entuzijazam s kojim budući ribolovci pristupaju školi”, kazuje nam voditelj škole Vinicio Cavenago. “Mladi vole more jer more znači slobodu”, objašnjava Vinicio.

Dan je bio sunčan, a čak su i ribe “surađivale”. Nigel Milevoj odmah je ulovio arbuna, te iskoristio priliku da u oko kamere gledateljima is-

priča životne navike te ribe. A tada je svih “krenulo”, pa je kamera mogla posvjedočiti ulovu Petra Markovića koji je pozirao s pirkom na udici i Karla Jugovca s bukvom i knezom. Kristijan Kujraković je televizijskim gledateljima objasnio kako se štapom zabacuje olovo i udica s mamcima, a sedmogodišnji Luka Jakupila, inače najmlađi polaznik Male škole ribolova, ukazao je svojim primjerom kako se ribičke vještine u Koromačnu počinju učiti od doista malih nogu. A voditelj škole Vinicio Cavenago objasnio nam je poantu i cilj škole, a to nije samo ospobljavanje za ribolov već i kompletan razvoj ličnosti s naglaskom na razvoju ekološke svijesti. “Ako mi ne čuvamo more, neće ga nitko čuvati!” – poručuje on s malih ekrana.

Signal NIT-a, na žalost, ne dopire do Koromačna, ali prilog će se nalaziti na DVD-u “Moja Istra” koji uskoro dolazi na kioske. DVD je namijenjen, između ostalih, iseljenicima u svijetu te ih informira kroz više od sat i pol profesionalno snimljenog video materijala. U svojim rubrikama prezentira istarski poluotok kroz novosti, intervju, kulturu, sport, zabavu, povijest te priče iz istarskih sela. DVD magazin “Moja Istra” možete naručiti na broj: +385 52 384949

“Ako mi ne čuvamo more, neće ga nitko čuvati!”

Ključno je poticati razmjenu pozitivnih primjera između udruga

Evaluacijski sastanak na Gazi

Tomislav Polanović

Na okupljanju udruga – korisnika donacija tvrtke Holcim u Centru za mlade Na Gazi u Karlovcu održanom u petak, 25. 11. okupili su se predstavnici 17 udruga. Domaćin smo bili mi, Udruga Domaći iz Karlovca. Svrha sastanka bila je evaluacija projekata te procjena uspješnosti, predstavljanje rezultata kao i uvid u rezultate ostalih sponzoriranih projekata i razmjena iskustava. Što su rekli predstavnici organizacija o impementaciji i razvoju projekata doniranih od tvrtke Holcim:

Mladen Božić, ravnatelj gimnazije Karlovac:

Ostvarili smo vrlo značajan projekt izgradnje arboretuma na prostoru oko škole. Zahvaljujući donaciji nabavili smo biljke i do sad je načinjeno pola projekta. Nadam se da ćemo na godinu završiti cjelokupni projekt, kako je već dogovoreno s Holcimom.

Lori Luketa Dagostin, Udruga Put, društvo za komuniciranje ambijenta:

Dugogodišnja suradnja s Holcimom traje gotovo 8 godina, od samog osnivanja udruge. Kao udruga bavimo se edukacijom, posebno školske djece, a naši su programi vezani i za zaštitu okoliša i za njegu kulturnog nasljeđa i u okviru toga pronašli smo zajedničku suradnju. Posljednjih godina Holcim nam naročito pomaže u upoznavanju novih teritorija i novih škola.

Maja Božićević Vrhovčak, Udruga DOOR (društvo za oblikovanje održivog razvoja):

Bavimo se edukacijom odraslih u energetici, prvenstveno u obnovljivim izvorima energije i energetske učinkovitosti. S Holcimom organiziramo aktivnosti u Labinu. Prošle godine smo organizirali predavanje o uporabi sunčane energije u domaćinstvima, dok smo ove godine napravili projekt "Solarni kalkulator". Svakom domaćinstvu u Labinštini dostavit ćemo formule pomoću kojih će na jednostavan način na temelju vlastitih potreba za toplom vodom moći izračunati isplati li im se ili ne ulaganje u solarne kolektore i solarnu opremu.

Tomislav Polanović ravnatelj Osnovne škole Ksaver Šandor Ćalski iz Zaboka:

Radimo na projektu očuvanja polja kockavice odnosno kukovače, proljetnice koja raste na području grada Zaboka. Učenici su snimili područja i redovito svake godine prate broj kukovača koji je izrastao na svojim staništima. Uz to mjerimo količinu padalina, kiselost tla jer meliorizacijom rijeke Krapine, te izgradnjom cesta i tvornica velik dio polja je nestao. Nastavak tog projekta bit će crtanje karti proljetnica na području grada Zaboka. Paralelno s tim, mjeri se temperatura zraka, vlaga, kiša da se vidi koliko to utječe na razvoj proljetnica. Tvrtka Holcim nas je kao eko-školu prepoznala te nam pomaže u radu. U pričuvi imamo još dobrih ideja za koje se nadamo da ćemo uz pomoć donatora moći realizirati.

Ana Sušnik Mudrić ravnateljica OŠ Klana:

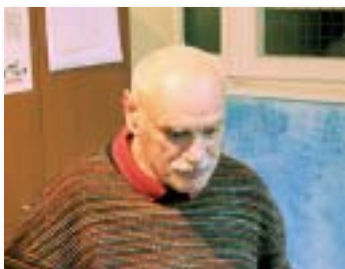
Naša suradnja s Holcimom započela je u okviru eko projekta. Bavimo se održivim razvojem i upravo nam je to jedinstvena prilika da na terenu povežemo sve zagađivače koje imamo na našem prostoru, a imamo ih dovoljno. Obratili smo se Holcimu da nam pomogne u našoj izdavačkoj aktivnosti te smo izdali ogledne mape. U parku smo uredili školu u prirodi, postavili smo klupe kako bi se nastava u ljepšim danima održati izvan škole.

Ana Sušnik Mudrić

Vinicio Cavenango

Braco Šuler Faler

Mreža zemalja i razvijena kultura razmjene znanja i iskustava za Holcim predstavlja veliku prednost i zbog toga takvu mrežu želimo izgraditi i između udruga i škola s kojima surađujemo kako bismo zajedno realizirali projekte i proširili mrežu korisnika.

U skladu s tom našom idejom i željom da članovi udruga međusobno razgovaraju, razmijene ideje i iskustva te da tako zajedno proširimo mrežu korisnika projekata, svake godine u travnju organiziramo Sajan dobrih ideja i u studenom Evaluacijski sastanak. Osim financijske potpore u suradnju unosimo i puno energije, znanja i iskustava u želji da proširimo glas o puno pozitivnih aktivnosti kojima se udruge uspješno bave.

Vinicio Cavenango, Društvo športova na moru Koromačno:

Naša aktivnost je pretežno sportski ribolov i aktivnosti na moru. Projekt se odnosi na malu školu ribolova te obuhvaća sve aktivnosti vezane za more kao što su nautika, ekologija, upoznavanje riba, morskog dna, anatomija, morfologija i fauna. Osobito smo stavili naglasak na zaštitu čovjekove okoline, zaštitu ribljeg fonda te edukaciju u pravom sportskom duhu.

Braco Šuler Faler (štićenik Udruga za promicanje inkluzije iz Zagreba):

Na poziv tvrtke Holcim bili smo na Skitači gdje smo u lijepom okruženju proveli sedam dana koje smo iskoristili za razgledavanje, zabavu i informiranje o ljepotama kojima Istra obiluje. Vjerujemo da će se suradnja nastaviti, te da ćemo i idućih godina odlaziti na Skitaču na izlete.

Eni Modrušan, koordinator projekta i udruge Labin – Zdravi grad:

Surađujemo s Holcimom na programu uključivanja osoba s posebnim potrebama u dnevne aktivnosti. Za osobe starije od 21 godinu Holcim je osigurao sredstva i dva puta tjedno oni na radionicama stvaraju proizvode koje će kasnije prodati na aukciji i time ostvariti neku zaradu. Taj osjećaj da su korisni, da mogu doprinijeti svojim obiteljima njima strašno puno znači. Zahvaljujući Holcimu uspjeli smo poboljšati kvalitetu življenja jedne kategorije naših sugrađana u Labinu.

Franka Filipi i Eni Modrušan

Ankica Stjepančić, voditeljica osnovne glazbene škole Matka Brajše Rašana iz Labina:

Naš projekt odnosi se na natječaj za višeglasno akapela skladbu za dječji pjevački zbor te je još uvijek u tijeku i ovih dana ćemo zatvoriti natječaj i izabrati najbolju skladbu te nagraditi one koji budu najbolji.

Ankica Stjepančić

Čeda Perko, profesorica u Srednjoj školi Mate Blažina iz Labina:

Naš projekt se zove Škole za okoliš. Taj projekt se kontinuirano odvija već četvrtu godinu, a sponzor odnosno strateški partner je Holcim. Holcim nas prati financijski i velika nam je potpora. Projekt Škole za okoliš u sebi uključuje međunarodni program Globe, a osim toga imamo i više projekata koji se baziraju na edukaciji učenika i na ekološkim radionicama u prirodi.

Čeda Perko

Valerija Jelčić, Udruga za promicanje inkluzije iz Zagreba:

Radi se o osobama s teškoćama u razvoju. S Holcimom surađujemo već dvije godine. Ovaj puta pomogli su nam tako što smo bili šest dana u Istri, upoznali Istru i boravili u planinarskom domu u Skitači. Tamo smo imali koloniju keramičara koja je bila vrlo uspješna. Pod vodstvom eminentnog istarskog umjetnika gospodina Roce radili smo tehniku rakua. Došle su nam tako osobe s teškoćama mlađeg i starijeg uzrasta iz Labina. Napravili smo prekrasne radove koji su predstavljeni na izložbi u Zagrebu otvorenoj 8.12. u Zagrebu, hotelu Panorama.

Valerija Jelčić

Sanda Kovačević, Centar za neohumanističke studije iz Karlovca:

Organiziramo državni natječaj za djecu i mlade u pisanju i ilustriranju svoje vlastite priče koja se zove Moja prva knjiga. Taj natječaj provodimo u osnovnim i srednjim školama diljem Hrvatske. Ove godine u tom natječaju smo dobili šest knjiga i nakon tog natječaja za djecu koja žele nastaviti sa svojim kreativnim radom organizirali smo klub za kreativno učenje KUKU koji je potpomogao Holcim.

Eko radionica bila je tematski povezana s priručnikom za očuvanje planeta, koji se zove "Zemlja"

Sa(n)jam knjige

"Mnogo se knjiga prevodi, ali na žalost, baš usko tematskih knjiga o očuvanju prirode kroz ekološku edukaciju nema dovoljno, a istih ekoloških knjiga od naših autora skoro da i nema."

Holcim već treću godinu zaredom u suradnji sa Sajmom knjige u Puli i izdavačkom kućom Profil organizira ekološke radionice tijekom poznatog Sajma knjiga u Puli. Osnovnoškolce nižih razreda pulskih osnovnih škola ove godine ugošćuju domaćini: Sanja, Ivana i Dean. Ivana je urednica dječje knjige u Profilu, Sanja radi na dječjem odjelu velike Profilove knjižare u Zagrebu, a Dean je član Malog Istarskog Lutkarskog Kazališta (MILK) iz Pule sa sjedištem u "Karl Rojcu" – nekada ogromnoj austro-ugarskoj vojarni u kojoj su danas mnogobrojne kulturno umjetničke i sportske gradske udruge pronašle svoje utočište.

Od poznatijih ugroženih vrsta životinja na planeti Zemlji, naši mali antropolozi, ekolozi i biolozi, odabrali su za ekološku radionicu bucmastu pandu iz Kine, (mekanu poput najmekše plišane igradke) i ogromnog bjeloglavog supa koji još jedino živi na otoku Cresu hraneći se lešinama ovaca.

Prva se grupa učenika uz pomoć češera, mahovine, raznih slamki i daščica, a ponajviše ogromnih količina plastelina upustila u izradu funkcionalnih, mahovinom zamaskiranih skloništa za malu pandu, dok je druga grupa učenika sličnim materijalima "oživjela" veličanstvenog bjeloglavog supa s uvrnutim, ogromnim kljunom neproporcionalnih dimenzija poput tajanstvene pra ptice iz "Jurassic parka".

Nakon kratke izložbe pandi i bjeloglavih supova porazgovarali smo s autorima izložbe o još nekim ugroženijim vrstama – jadranskoj medvjedi, ličkom medvjedu, polarnom tuljanu. Svi

smo se jednoglasno složili da životinjama treba pomoći, ali samo je Martina točno odgovorila na jedno iznenadno, rekli bi smo vrlo kompleksno pitanje: Kako krava daje mlijeko?

– Krava ima nešto veliko, okruglo i to se potegne i ispod se stavi lonac i tu ide mlijeko – detaljno je opisala proces dobivanja mlijeka odlikašica Martina. Naravno, Martina zamršeni proces dobivanja mlijeka nije nikad vidjela u “živo”, već je sve naučila s TV-a, točnije iz crtića o rumenoj kravi u glavnoj ulozi.

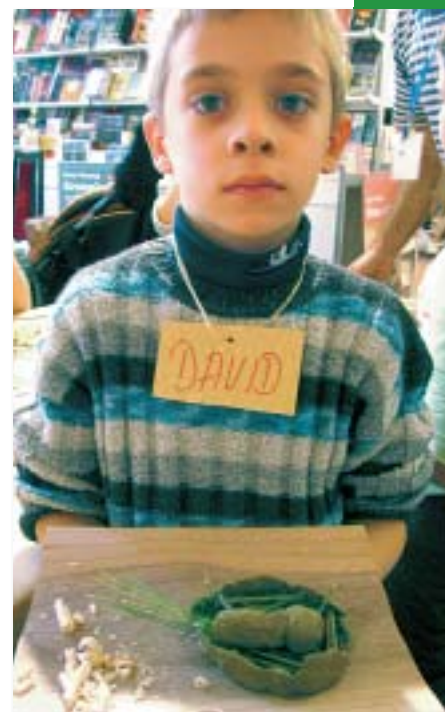
Dok su naši marljivi prvašići razbuktalom maštom oživljavali priče o svojim kućnim ljubimcima, mi smo se, iskoristivši prisutvo gospođe Ivane Žderić, urednice dječje knjige Profila, prisjetili nekih Profilovih izdanja i noviteta – priručnika vezanim uz ekološku edukaciju djece u školama.

– Osim ove radionice, s Holcimom organiziramo i drugu ekološku radionicu, za one starije – četvrte razrede, s kojima ćemo više govoriti o recikliranju raznoraznog smeća, očuvanju prirode itd. – upućuje nas gospođa Ivana.

– Radionica je tematski povezana s našim izdanjem priručnika za očuvanje planeta, koji se zove “Zemlja” – dodaje gospođa Ivana.

– Prije dvije godine objavili smo i vrlo interesantnu knjigu “Glas za Zemlje spas”, koja je ubrzo sva rasprodana. Inače, naša izdanja koja edukativno govore o planeti Zemlji i o upoznavanju svijeta prirode koji nas okružuje, nemaju primarno ekološki predznak kao što je to bio slučaj s knjigom “Glas za Zemlje spas”.

– Recimo jedan školski priručnik praktičnog tipa o ekologiji ne postoji, premda se zasigurno tema pokriva kroz druge naslove. Mnogo se knjiga prevodi, ali na žalost, baš usko tematskih knjiga o očuvanju prirode kroz ekološku edukaciju nema dovoljno, a istih ekoloških knjiga od naših autora skoro da i nema.

“Krava ima nešto veliko, okruglo i to se potegne i ispod se stavi lonac i tu ide mlijeko.”

Potaknuti ne baš sjajnim stanjem u našem izdavaštvu vezano uz nedostatak specijaliziranih edukativnih priručnika koji govore o ekologiji, upustili smo se u mali istraživački put koji nas je doveo do udruge “Put” iz Labina i Lori Luketa Dagostin, predsjednice udruge “Put” – društva za komuniciranje ambijenta.

Od gospođe Luketa Dagostin saznali smo da je udruga “Put” primarno orijentirana na edukativne programe koje ujedno i izrađuje i provodi ciljano prema određenom uzrastu školske djece, a obrađuje ili teme iz zaštite okolišta i prirode ili zaštite kulturnog nasljeđa. U osam godina postojanja publicirala je više veoma kvalitetnih brošura – priručnika, ali ih nikada nije

dala u redovnu prodaju, jer se priručnici tek zajedno s cijelim paketom edukativnih radionica nude tržištu (osnovnim i srednjim školama).

– Ti su priručnici pisani da budu podloga za neku radionicu i sigurni smo ako se uz njih ne odradi radionica, oni gube na težini – naglašava gospođa Luketa Dagostin.

– Za niže razrede, na primjer, tražimo sponzore, tako da škola zapravo dobije besplatno sve, cijeli projekt, a učenici trajno priručnike. Tiskamo ih najčešće u nakladi od dvije tisuće primjeraka.

– Upravo ovaj projekt o kojem ste vi govorili – nastavlja gospođa Luketa Dagostin – a on se vezuje na temu skupljanja otpada, kulture odnosa prema stvaranju, vrednovanju i odlaganju otpada, radimo već osmu godinu vrlo uspješno na jednom veoma velikom teritoriju – u svim istarskim gradovima, a ti su gradovi ujedno i naši sponzori.

Osim u istarskim gradovima udruga “Put”, svoj projekt ekološke edukacije provodi i na svim otocima sjevernog Jadrana i u Zaboku, Karlovcu, Bistri. U ova potonja tri grada Holcim ima svoje betonare i sponzor je cjelokupne realizacije projekta udruge “Put” u tim gradovima.

– Počinjemo u drugom polugodištu i naša predavanja postaju sastavni dio nastavnih sati, kroz cijelo drugo polugodište. Budući da imamo preporuku Zavoda za školstvo, naše se radionice odvijaju u sklopu redovne nastave – naglašava gospođa Luketa Dagostin.

Teme koje je udruga “Put” kroz radionice i priručnike uspjela vrlo stručno obraditi najjezgovitije pojašnjavaju sami naslovi priručnika:

“Čovjek to je voda”, “Spomenici pričaju”, “Eko teens 2004.”, “Odvojeno skupljanje otpada”, “Hum – mali grad velika škola”.

Aktualnosti

Kraj godine vrijeme je za sagledavanje postignutog i postavljanje novih ciljeva, pa je tako proteklih nekoliko mjeseci u Raši održano nekoliko godišnjih skupština raznih organizacija.

Na skupštini raškog IDS-a za predsjednika je izabran Marčelo Tenčić, bivši potpredsjednik. Tu je funkciju preuzeo Valerio Diminić, dok je nova je tajnica Doris Franković. Načelnik Josip Knapić (IDS) na skupštini je govorio o poticajima turizmu, najavivši projekt američke tvrtke Irwing, koja je kupila zemljište iznad Škrokona radi gradnje turističkog stambenog naselja. O smjernicama za rad od 2005. do 2009. govorio je Tenčić, te najavio donošenje prostornog plana, sanaciju kanala kroz Rašu i pročištača, osnivanje mjesnih odbora, etapno rješavanje vodovoda Breg – Koromačno te Crni, Drenje i Ravni, kao i prenamjenu luke Bršica u luku županijskog statusa te osnivanje poduzetničkih zona u Koromačnu, Raši i Sv. Bortulu.

Marčelo Tenčić

Komisija za procjenu utjecaja na okoliš spaljivanja ulja, guma, plastike i mesnog brašna u Istarskoj tvornici vapna na Mostu Raši, koja djeluje u sklopu Ministarstva zaštite okoliša, krajem rujna je pozitivnom ocijenila eko-studiju izrađenu u zagrebačkom Dvokut Ecru. Komisija smatra da je zahvat spaljivanja alternativnih goriva prihvatljiv za okoliš.

Raša

Prvog vikenda u studenom Rašani su misom u crkvi sv. Barbare u Krapnu, svečanom sjednicom Općinskog vijeća i prigodnim programom u dvorani RKUD-a "Rudar" proslavili Dan općine. Načelnik Josip Knapić najavio je pravilan, pošten i kvalitetan razvoj svih dijelova općine. Za 2006. godinu najavio je početak izgradnje vodovoda prema turističkim naseljima Marini, Crni, Ravni i Drenju te postizanje dogovora o problemu otpadnih voda u Ravnima. Spomenuo je i Holcim i Istarsku tvornicu vapna kao tvornice od hrvatskog i europskog značaja. Kretanja u općini, ocijenio je, ipak su pozitivna, pa je tako općinski proračun 2003. godine iznosio 7,3 milijuna kuna, a ove se godine očekuje ostvarenje od 13 milijuna kuna.

Poglavarstvo Raše podržalo je pismo namjere tvrtke E.H.N. d.o.o. Splita za uvrštenje projekta vjetroparka Goli u Prostorni plan uređenja Općine, pa će se tako predvidjeti pogodne lokacije za 24 vjetrogeneratora.

Članovi Izvršnog odbora županijskog prvoligaša "Raše 1938" dali su krajem studenog ostavku zbog financijskih problema. Zbog njih su ponajviše trpili nogometaši, kojima su po dva mjeseca kasnile nakade. Izvršni odbor u ostavci zatražio je pomoć Općine u rješavanju novonastale situacije.

Najavljeno osnivanje poduzetničkih zona u Koromačnu, Raši i Sv. Bortulu.

Potpora Liburni od Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka

Večernji obilazak rezervata magaraca

Jedan od najneobičnijih ali zasigurno najkvalitetnije realiziranih projekata zaštite prirodne baštine u labinskom kraju rezervat je magaraca Liburna smješten u dolini rijeke Raše. "Alfa i omega" ovoga projekta, njegov idejni vođa, neimar i svakodnevni realizator projekta Ivan Perko koji se uz veliku potporu i razumijevanje svoje obitelji: žene Čede, kćerke Ivane i sina Martina, prihvatio ovog, za neke neupućene promatrače posve uzaludnog i nepotrebnog posla, ove je godine dostigao svojevrsni rekord – vrtoglavih 18.000 gostiju koji su posjetili ovaj najveći rezervat ugrožene vrste domaćeg magarca. (Narodni muzej Labina, primjerice, godišnje obiđe 15 tisuća posjetitelja).

...vrtoglavih 18.000
gostiju koji su posjetili
ovaj najveći rezervat
ugrožene vrste domaćeg
magarca.

Da u Liburni sve savršeno i transparentno funkcionira potvrdili su i visoki dužnosnici Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka (MMTPR) sufinancirajući obnovu štale i pješačke staze rezervata s nepovratnih 70 tisuća kuna potpore.

Povodom prispjele potpore Ministarstva, gospodin Perko, odnosno Udruga za uzgoj i zaštitu magaraca Liburna, upriličila je "okrugli stol" u prostorijama župne crkve u Raši, na kojemu su gosti iz Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka gospođa Vesna Rajković i Bosiljko Do-

mazet, Tulio Vorano iz Narodnog muzeja Labin, Tanja Kocković iz Etnografskog muzeja Pazin i Milvana Arko Pijevac iz Prirodoslovnog muzeja Rijeka, izložili programe i prijedloge unapređenja zaštite i valorizacije prirodne i kulturne baštine. Slijedilo je edukativno upoznavanje s bogatom zbirkom jabuka u istom prostoru, te večernji obilazak rezervata magaraca Liburna.

Radi lakše preglednosti i snalaženja u "moru" dobivenih informacija i prijedloga izvukli smo neke interesantnije teme sa tog skupa.

IZLOŽBA JABUKA

– "Božičnice", to je za Božić, ali "Kanadu" morate znati. To je stara sorta. Ovo su "Cigančice", one su se ovako ulaštene davale za posebne poklone. Nekada unutra bude crvena. Pogledajte njezinu otpornost, sočna je i može ovako stajati na ormaru četiri, pet mjeseci – upoznaje zadivljene posjetitelje gospodin Perko s izložbom jabuka.

Ova, deseta po redu izložba jabuka koju gospodin Perko organizira u Raši, predstavlja jabuke iz sjeverne Italije – Trenta, Bolzana, Udina, (imamo ljude koji su nekada živjeli u Raši, npr. familia de Conti kod Udina i donose nam jabuke – naglašava gospodin Perko), Slavonije, Bosne, Makedonije, Slovenije, Austrije ...

– Većinom su to stare, bazične sorte. Ovdje su izabrane one sorte koje bi, kad bi se uzgajale, bile prilagodljive u Istri. Šta da vam kažem! U svijetu najpokrivenija voćna vrsta s 10.000 soraata je jabuka! Svi ovi džemovi koje vidite na kraju izložbe bit će poklonjeni domu umirovljenika u Raši – zaključuje gospodin Perko.

ETNOGRAFSKA ZBIRKA U REZERVATU LIBURNA

Većina skupljenih predmeta etnografske zbirke rezervata Liburna je vezana uz transport i svakodnevne poslove seljaka, a prostor u kojem su smješteni predmeti djelomična je rekonstrukcija nekadašnje stanice.

– Konkretna suradnja Etnografskog muzeja iz Pazina i rezervata Liburna je da napravimo sve potrebne radnje da registramo zbirku pri Ministarstvu kulture. Te potrebne radnje su popisivanje i dokumentiranje predmeta te stvaranje uvjeta da zbirka uđe pod zaštitu Ministarstva – pojašnjava nastavak dugogodišnje suradnje Liburne i pazinskog muzeja gospođica Tanja Kocković iz Etnografskog muzeja Pazin.

SUFINANCIRANJE PROJEKATA IZ ISTARSKJE ŽUPANIJE

– Naše je ministarstvo do 2000. godine počelo s programom nepovratnih potpora za očuvanje i poticanje baštine na nerazvijenim područjima. Pri tome mislimo na kulturnu i prirodnu baštinu,

s ciljem da oživimo kontinentalni dio primorskog zaleđa. Ovaj program je polučio dobre rezultate – naglašava gospođa Rajković.

Istra je ove godine dobila sedam dodjela, od ukupno 20 zatraženih zahtjeva sufinanciranja. Od tih sedam potpora malim potporama je MMTPR potpomogao Liburnu, jedanput za štalu, drugi put za stazu, s ukupno 70 tisuća kuna. Labin Art Republika – Grad Labin s 202 tisuće kuna, Kuću hrv. mladeži “Ladonja” iz Grožnjana s 250 tisuća kuna, rekonstrukciju mlinu u selu Kotli s oko 80 tisuća kuna, Seosko gospodarstvo Dončići, Potrati, Žminj i geomorfološki spomenik prirode “Vela Draga” – Liganj s 150 tisuća kuna.

– Potpore sličnog tipa poput ove dane rezervatu Liburna dobile su i dvije ergele konja u Đakovu, uzgajivači magarca iz Dalmacije, uzgajivač sokola iz Šibenika... – zaključuje gospođa Rajković.

ZBIRKA RUDARSKIH PREDMETA U RAŠI

Zbirku rudarskih eksponata u Raši (nalazi se u prostoriji nadovezanoj za crkvu) sakupio je bivši župnik u Raši, gospodin Butković.

– Ova je zbirka izuzetno vrijedna – priznaje gospodin Tulio Vorano, ravnatelj Narodnog muzeja Labin.

– Mi, ako ništa drugo, kad završimo redizajn novog muzejskog prostora u Labinu, jedan od idućih koraka bit će taj da popišemo, odnosno napravimo jedan potpuni katalog ove zbirke i moramo to što prije napraviti dok još ima živih rudara, inženjera, jer sutra vi ćete gledati taj stroj i nećete znati njegovu svrhu, kako je radio, čemu je služio. Već za koju godinu će to biti veoma teško.

Vetar

Inbatin ga koko fljenka
po svoje, zarašćen
va suri veštíd, prez kompaniji.

Na refule hita tonde batudi,
neki ga imaju stroha
i kad pošne šašinat
zarivaju vrotá,
zacavlojo grilji.

Saki ga pozno po dihe,
jedinemu ni pretel
doboto da ni preženca od valora
kada kuscić i kuscić
zostono na saminje.

Va jenen hipe stoji kuco,
prez besedi
i opociva na kamike.

Sandro Gobo

rječnik rječnik rječnik rječnik rječnik rječnik rječnik

inbatit – sresti;	dih – dah;
fljenkat – zamuckivati;	pretel – prijatelj;
zarašćen – zarastao;	preženca – biti naočit;
suri – sijed;	valor – vrijednost;
veštíd – odijelo;	kuscić – djelić;
kompanija – društvo;	saminja – osama, pustopoljina;
reful – udar vjetra;	hip – trenutak;
tondi – okrugao, zaobljen;	stot kuco – biti tiho;
batuda – doskočica;	prez – bez;
pošnet – početi;	beseda – riječ;
šašinat – divljati;	opocivat – odmarat;
zarivat – zaključavati;	kamik – kamen
zacavlat – začavlati;	

rječnik rječnik rječnik rječnik rječnik rječnik rječnik

Blatni fuži

Blatni fuži – grdo je cut, još grje hi je gledat na pijate, ali prave da se na se zobi kad se hi pokusi.

Blatni fuži ni jelo ko morete jes saki don, zapravo je to jelo ko morete parićat samo ona don kada koljete prosca jer glavna “finta” je freška krh od prosca ka se stavi va šugo. Od nje se fuži, kad se hi polije, paruju blatni. Sejno tako to ni jelo ko se dela za cetiri – pet od njih jer kad se kolje vajka neki pride pomoć, pa se je vajka delalo za najmanje deset od njih. Zato va recept valjo za toliko ljudi – deset.

Šugo se pošne delat s dve tri narezane glovi žbukli ka se praži. Na to se hiti kila narezanega mesa od ubijenega prosca. Hiti se ono meso ko mesari zoveju svinjski mišići. Pokle se hiti i pol kila narezanega droba od prosca. Se kapi, va to gre sol, papor, jagorinka i ružmarin i još co, kako kega pježo.

Kad je šugo storeno se hiti dvo deca krvi od prosca i se zmeša. Pokle se vine z ognja, pusti da se malo ohlodi, pa se hiti dvo deci crnoga vina. Pokle treba tornat na lahki ugonj i duron mešat dok se zgusne.

Na kraje skuhat fuži i zabelit hi s ten šugon.

Ste opazili da va šugo ne gre muka. To je zato jer od krvi pride dosta gusto, pa ne robi. Sejno, neki stori šugo z muko. Stavít se more anke malo pluća ili kako neki rece belega droba, a vino more bit i belo.

Dobar tek!

Šugo za blatni fuži za deset peršoni:

☞ 1 kg mišićah od prosca	☞ 0,5 kg droba od prosca
☞ 2 deca krvi od prosca	☞ 2 deca crnoga vina
☞ 2 – 3 glovi žbuli	☞ sol, papor, jagorinka i ružmarin

